

การสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเหาด้วยวิธีสอนแบบ
แก้ปัญหา ควบกับการใช้ทฤษฎีแบบแผน
ความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับโปรแกรมการสอน
ตามแนวพุทธศาสตร์แก่นักเรียนหญิง ที่เป็น
โรคเหาในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงกำพร้าและ
ยากจน หมู่บ้านรัตนชาติ วัดสระแก้ว
ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

วิรัตน์ ศรีนพคุณ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางกำจัดปัญหาการระบาดของโรคเหาในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงกำพร้าและยากจน หมู่บ้านรัตนชาติ วัดสระแก้ว ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยทำการทดลองสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเหาด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหาควบกับการใช้ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ร่วมกับโปรแกรม

การสอนตามแนวพุทธศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความแม่นยำของการเรียน ความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และพฤติกรรมกาปฏิบัติตน เพื่อป้องกันการเป็นโรคเหา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้แก่ นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงกำพร้าและยากจน ซึ่งกำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 จำนวน 76 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและ

กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 38 คน ทำการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบ ทดลองชนิด Randomized Control Group Pre-test - Post-test Design ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสำรวจข้อมูลทั่ว ๆ ไป แผนการสอนสุขศึกษาเรื่อง โรคเหาด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา ชุดการเรียน การสอนจริยธรรม แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสุขศึกษาเรื่องโรคเหา แบบวัดความเชื่อตาม ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และแบบ สำรวจพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการ เป็นโรคเหา เครื่องมือทุกชนิดได้ทำการทดสอบ เพื่อหาคุณภาพแล้ว และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขศึกษาเรื่องโรคเหา พบว่า นักเรียนหญิงที่เป็น โรคเหาในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัม ฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนหญิงที่เป็น โรค เหาในกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. การเปรียบเทียบความแม่นยำในการเรียน สุขศึกษาเรื่องโรคเหา พบว่า นักเรียนหญิงที่เป็น โรคเหาในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของความ แม่นยำในการเรียนสุขศึกษาเรื่องโรคเหาสูงกว่า นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบความเชื่อตามทฤษฎีแบบ แผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคเหา พบว่า นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อตามทฤษฎี แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเชิงบวกไม่แตกต่าง กัน

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตน เพื่อป้องกันการเป็นโรคเหา พบว่า นักเรียนหญิง ที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของ พฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรค เหาส่งกว่านักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มควบ คุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

โรคเหาเป็นปัญหาสาธารณสุขมานาน และ จนกระทั่งทุกวันนี้โรคเหาก็ยังระบาดอยู่ในนัก เรียนระดับชั้นประถมศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2528 กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสา-ธารณสุข ได้ทำการสำรวจสถานการณ์ของโรค เหาแก่นักเรียนหญิงระดับประถมศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร 21 เขต จำนวนโรงเรียน 73 โรงเรียน และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 7,143 คน ผล การสำรวจพบว่า นักเรียนเป็นโรคเหาร้อยละ 32.15 และจำนวน 4 เขต มีนักเรียนเป็นโรคเหามากกว่าร้อยละ 50 (กรมอนามัย กองอนามัยโรง-เรียน, ม.ป.ป. : 2 เอกสารอัดสำเนา)

นอกจากนี้ ปี พ.ศ. 2531 วิรัช ัทพมาลัย (2531 : 52) ได้ทำการศึกษาปัญหาโรคเหาใน

เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 810 คน ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลอุ้มทอง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนเป็นโรคเหาร้อยละ 47 เมื่อรักษาหายแล้วกลับเป็นอีกร้อยละ 76

จากผลการสำรวจดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าโรคเหายังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่เรื้อรังอยู่ แม้ว่ากองอนามัยโรงเรียนได้ทำการควบคุม กำจัด และกวาดล้างโดยวิธีการหลายรูปแบบ เช่น ทำการสำรวจสถานะโรคเหาและรักษาให้ จัดทำโครงการกำจัดโรคเหาโดยอาสาสมัครนักเรียน สอนสุขศึกษาเรื่องโรคเหา แต่ยังไม่สามารถยุติปัญหาโรคเหาได้ เพราะโรคเหาเป็นโรคที่ติดต่อย่างง่ายดายแต่ควบคุมและป้องกันยาก

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิธีสอนเรื่องโรคเหาแนวใหม่แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อศึกษาว่า จะสอนอย่างไรจึงจะทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรคเหา และจากการศึกษาพบว่า

1. วิธีสอนสุขศึกษาที่จะทำให้เด็กเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีคือ วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving Method) (ธวัช นวลนิล. 2529 : 54)

2. วิธีสอนสุขศึกษาที่จะทำให้ผู้ป่วยเกิดพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค คือวิธีสอนด้วยการโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Believe Model) (นิตยา เพ็ญศิริรักษา. 2529 : 110)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดสินใจทดลองสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเหาด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหาควบคู่กับการใช้ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และในการทดลองครั้งนี้สนใจที่จะทดลองสอนกับนักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงกำพร้าและยากจน หมู่บ้านรัตนชาติ วัดสระแก้ว ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เพราะสถานสงเคราะห์แห่งนี้มีการระบาดของโรคเหามาตลอดระยะเวลา 4 ปี นับตั้งแต่เริ่มเปิดรับเด็กหญิง ในสถานะเช่นนี้ถ้าจะกำจัดโรคเหาให้หมดสิ้นไป นักเรียนทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น โดยมีความตั้งใจปฏิบัติตนเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้เกิดโรคเหา หรือเมื่อตนเป็นโรคเหาก็ต้องมีความซื่อสัตย์ที่จะไม่แพร่กระจายโรคไปติดคนอื่น ดังนั้นเด็กเหล่านั้นนอกจากมีความจำเป็นที่จะได้รับการสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเหาแล้ว ยังสมควรที่จะได้รับการอบรมทางด้านจิตใจด้วย ดังที่พระราชธรรมภาณี (พระกิตติวุฒโฑภิกขุ) ได้กล่าวว่า "การพัฒนาคนถ้าจะให้ได้ผลต้องพัฒนาที่จิตใจด้วย" (พระราชธรรมภาณี รายการพุทธประวัติปกออกอากาศทางวิทยุ - โทรทัศน์ ช่อง 11 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2532 เวลา 8.00-8.30 น.)

ส่วนการพัฒนาจิตใจหรือการอบรมทางด้านจิตใจ คือการทำใจให้บริสุทธิ์จะต้องละกิเลส ซึ่งเป็นสิ่งที่ฝังแน่นในจิตใจของเรามาเนิ่น และการอบรมจิตใจจะหนีไปจากหลักของการบำเพ็ญสมาธิหรือเจริญภาวนาด้วยอุบายอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

การบำเพ็ญสมาธิเท่านั้นจะเป็นพื้นฐานให้จิตของเรามั่นคงต่อการที่จะตั้งมั่นในความซื่อและประพฤติดี ในที่สุดจิตใจสงบมีสติ มีความสำนึกผิดชอบชั่วดี (พระภาวนาพิศาล หนังสือธรรมปฏิบัติ และตอบปัญหาการปฏิบัติธรรม ม.ป.ป. : 76)

จากความสนใจและได้ติดตามเรื่อง ศึกษา ศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ซึ่งสภาการศึกษาแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2528 ณ หอประชุมคุรุสภา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำพุทธปรัชญาหรือนำวิชาการศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ไปปฏิบัติในการจัดการศึกษาของชาติ ในการสัมมนานี้ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ องคมนตรี และศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้ให้ข้อคิดที่เหมือนกันว่า ในการจัดการเรียนการสอน ถ้าได้เน้นการสอนจริยธรรมหรือหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา จะทำให้เยาวชนเป็นคนดี (สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2528 : 33, 43)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทดลองสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเหาแนวใหม่ คือการนำไปประกอบการสอนตามแนวพุทธศาสตร์มาร่วมทดลองในการวิจัยครั้งนี้ โดยจัดโปรแกรมการสอนตามแนวพุทธศาสตร์ (คือการจัดสอนจริยธรรมและการฝึกสมาธิ) ให้เฉพาะนักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลอง เพื่อศึกษาว่า โปรแกรม

การสอนตามแนวพุทธศาสตร์จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรคเหาแก่นักเรียนหญิงในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมหรือไม่

วัตถุประสงค์ของกาวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องโรคเหา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแม่นยำการเรียนรู้เรื่องโรคเหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคเหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรคเหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงกำพร้าและยากจน วัดสระแก้ว ซึ่งกำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 วัดสระแก้ว ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จำนวน 76 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม

ทดลอง 38 คน และกลุ่มควบคุม 38 คน ทำการ
สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย

การดำเนินงาน ได้ดำเนินงานตามแผน
การวิจัยแบบทดลองชนิด Randomized Control Group Pretest - Posttest Design และได้
กระทำกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทดลองการ
ทดลอง 6 สัปดาห์ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีหลายอย่างคือ

1. แผนการสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเอดส์ด้วย
วิธีสอนแบบแก้ปัญหา
2. ชุดการเรียนการสอนจริยธรรม
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สุขศึกษาเรื่องโรคเอดส์
4. แบบวัดความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผน
ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคเอดส์
5. แบบสำรวจพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนเพื่อ
ป้องกันการเป็นโรคเอดส์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. t-test (Independent) เพื่อหาความแตกต่าง
ของตัวแปรตามระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม
ควบคุม
2. t-test (Dependent) เพื่อหาความแตกต่าง
ของตัวแปรตามระหว่างก่อนและหลังการ
ทดลองภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สุขศึกษาเรื่องโรคเอดส์ พบว่านักเรียนหญิงที่เป็น
โรคเอดส์ในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัม
ฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษา เรื่องโรคเอดส์สูงกว่านัก
เรียนหญิงที่เป็นโรคเอดส์ในกลุ่มควบคุมอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ และมีรายละเอียดของผลการ
ทดลองดังนี้

1.1 ก่อนการทดลอง นักเรียนหญิงที่เป็น
โรคเอดส์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนน
เฉลี่ยของความรู้เรื่องโรคเอดส์ไม่แตกต่างกัน

1.2 หลังการทดลอง นักเรียนหญิงที่เป็น
โรคเอดส์ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนน
เฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนน
เฉลี่ยของความรู้เดิมเรื่องโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบความแม่นยำในการเรียน
สุขศึกษาเรื่องโรคเอดส์ พบว่า นักเรียนหญิงที่เป็น
โรคเอดส์ในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของความ
แม่นยำในการเรียนสุขศึกษาเรื่องโรคเอดส์สูงกว่า
นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเอดส์ในกลุ่มควบคุมอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีรายละเอียด
ของผลการทดลองดังนี้

2.1 นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเอดส์ในกลุ่ม
ทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของความแม่นยำในการ
เรียนไม่แตกต่างกับคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

2.2 นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยของความแม่นยำในการเรียนน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยความแม่นยำของการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เดิมเกี่ยวกับโรคเหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคเหา พบว่านักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเชิงบวกไม่แตกต่างกัน และมีรายละเอียดของผลการทดลองดังนี้

3.1 ก่อนการทดลอง นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคเหาเชิงบวกต่ำ และไม่แตกต่างกัน

3.2 หลังการทดลอง นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเชิงบวกสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกาปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรคเหา พบว่า นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมกาปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรค

เหาสูงกว่านักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีรายละเอียดของผลการทดลองดังนี้

4.1 ก่อนการทดลอง นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมกาปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรคเหาไม่แตกต่างกัน

4.2 หลังการทดลอง นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมกาปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรคเหาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาอธิบายผล

1. โปรแกรมการสอนตามแนวพุทธศาสตร์ส่งผลทางด้านสมองหรือสติปัญญา แต่ไม่เด่นชัด เพราะผลการทดลองพบว่า นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1 นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเหาด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา อันเป็นผลให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ความคิดวิเคราะห์และหาเหตุผล ดังที่เครก (Craig, 1966 : 180-211) กล่าวว่า ความคิด วิจารณญาณนั้น สามารถพัฒนาขึ้นได้ในนักเรียนทุกระดับ ถ้าครูได้เน้นให้นักเรียนได้รู้จักใช้ความคิด วิเคราะห์และหาเหตุผล

จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (อ้างอิงจาก
ธวัช นวลนิล. 2529 : 102)

1.2 การเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องโรคเหา
เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย อีกทั้งยังได้จัดขั้นตอนของ
การเรียนรู้ไว้อย่างเหมาะสม มีกิจกรรมการเรียนรู้
และยกตัวอย่างจากสถานการณ์จริง จึงทำให้นัก
เรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มควบคุมสามารถ
เกิดการเรียนรู้หรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
เช่นเดียวกับนักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่ม
ทดลอง (รุ่งทิวา จักรกร. 2527 : 25)

1.3 นักเรียนหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกำลังเป็นโรคเหา ซึ่ง
ตกอยู่ในสภาพที่มีปัญหาและอยู่ในภาวะพร้อมที่
จะเรียน เพื่อต้องการให้ตนเองพ้นจากสภาพปัญหา
หรือหายจากโรค ดังที่สุรีย จันทรโมลี กล่าวว่า
“การสอนสุขศึกษาแก่ผู้ป่วยในโรงพยาบาลนั้นจะ
ได้ผลดีเพราะ ผู้ป่วยกำลังมีปัญหาจากการเจ็บป่วย
ได้รับความทุกข์ทรมานและต้องการที่จะหายจาก
โรค จึงทำให้เกิดความสนใจและความอยากรู้
ในขณะเดียวกันก็พยายามปฏิบัติตามคำแนะนำ
เพื่อให้หายจากโรค (สุรีย จันทรโมลี. 2528 : 5)

2. โปรแกรมการสอนตามแนวพุทธศาสตร์
ส่งผลทางด้านความจำหรือความแม่นยำในการ
เรียนอย่างชัดเจน เพราะผลการทดลองพบว่า นัก
เรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลองมีความ
แม่นยำในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองของ
ศาสตราจารย์นายแพทย์โรจน์ สุวรรณสุทธิ แห่งคณะ
แพทยศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทำ

การศึกษาเพื่อต้องการทราบว่า “สมาธิช่วยในการ
ศึกษาอย่างไร” โดยใช้นักศึกษาแพทย์เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างสำหรับการทดลองผลการทดลองพบว่
การฝึกสมาธิทางพุทธศาสนาทำให้เกิดความจำและ
ความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น (พุทธสมาคม
แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ รายงาน
การประชุมวิชาการของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2516 : 1-44)

3. โปรแกรมการสอนตามแนวพุทธศาสตร์
ไม่ส่งผลต่อความเชื่อ เพราะผลการทดลองพบว่า
นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลองและกลุ่ม
ควบคุมมีความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อ
ด้านสุขภาพเชิงบวกไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น
เพราะ นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาทั้งกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนสุขศึกษาเรื่องโรค
เหา ด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหทั้งสองกลุ่ม และการ
สอนแบบแก้ปัญหเป็นการสอนที่สอนให้นักเรียน
เป็นคนมีเหตุมีผล ทำให้สามารถตัดสินใจเชื่อใน
สิ่งที่น่าเชื่อได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามที่ศาส-
ตราจารย์ ดร. สารีช บัวศรี ได้บรรยายเมื่อวันที่
31 สิงหาคม 2528 ณ หอประชุมคุรุสภา เรื่อง
“การศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ : แนวโน้มใหม่
ของการศึกษาไทย” โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า
“เกสตัลท์ (Gestal) นักจิตวิทยาการศึกษาชาว
เยอรมันได้พิสูจน์แล้วว่า การแก้ปัญหเป็นการทำ
ให้เกิดความรู้ที่สำคัญ การแก้ปัญหเป็นการทำ
ให้เกิดความรู้แจ้งด้วยเหตุด้วยผล ดังนั้นนักการศึกษา
จึงนำวิธีสอนแบบแก้ปัญหามาใช้ในการศึกษาแก่
เยาวชน” (สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย.

“การสัมมนาทางวิชาการ เรื่องการศึกษาตามแนว พุทธศาสตร์”. 2528 : 47)

4. โปรแกรมการสอนตามแนวพุทธศาสตร์ ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติอย่างชัดเจน เพราะ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหา ในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน การเป็นโรคเหาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ โปรแกรม การสอนตามแนวพุทธศาสตร์มีผลต่อจิตใจของเด็ก ทำให้เด็กมีความซื่อสัตย์ กลัวบาป และรู้จักอายใจ ตนเอง ดังเช่น นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่ม ทดลองไม่กล้าทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จึงได้คะแนนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน การเป็น โรคเหาสูง และเมื่อตรวจร่างกายยังพบว่า นักเรียน หญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มทดลองมีสุขวิทยาส่วนบุคคลดี เช่น มีร่างกายสะอาด ตัดผมสั้น และแต่ง กายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดหมดจดกว่านักเรียนหญิงที่ เป็นโรคเหาในกลุ่มควบคุม สอดคล้องคำสอนของ พระราชธรรมภานี (พระกิตติคุณโทภิกขุ) ดังได้ กล่าวมาแล้วในหน้า 2 ว่า “การที่จะพัฒนาคนให้ ได้ผลต้องพัฒนาที่จิตใจด้วย”

นั่นคือนักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาทั้งกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโรคเหาได้ดีเหมือนกัน หลังจากได้รับการ เรียนรู้แล้วเกิดความเชื่อตามทฤษฎีแบบแผนความ เชื่อด้านสุขภาพเชิงบวกไม่แตกต่างกัน แต่มีความ แตกต่างกันที่นักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่ม ทดลองมีความมั่นใจของการเรียนรู้ และพฤติ-

กรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการเป็นโรคเหาสูง กว่านักเรียนหญิงที่เป็นโรคเหาในกลุ่มควบคุม จึง มองเห็นอย่างเด่นชัดว่า โปรแกรมการสอนตาม แนวพุทธศาสตร์มีผลต่อจิตใจของเด็กดังได้กล่าว มาแล้ว

จึงสรุปได้ว่า ผลการวิจัยปรากฏตามที่มีผู้วิจัย ได้คาดคะเนไว้ในหัวข้อภูมิหลังและความสำคัญ ของปัญหาว่า การที่จะกำจัดการระบาดของโรค เหาในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มิใช่เพียง ทำการตรวจ และรักษา หรือสอนสุขศึกษาเรื่อง โรคเหาเพื่อป้องกันการติดโรคเหา และการแพร่ กระจายโรคเหาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องเพิ่มระดับ การปฏิบัติตนทางสุขวิทยาส่วนบุคคลแก่นักเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการพัฒนาทางด้าน จิตใจด้วย ผู้วิจัยหวังว่า ถ้าได้สอนสุขศึกษาเรื่อง โรคเหาด้วยวิธีสอนแบบแก้ปัญหาควบคู่กับการใช้ ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ร่วมกับ โปรแกรมการสอนตามแนวพุทธศาสตร์แก่นักเรียน หญิงที่เป็นโรคเหาทุกคนในสถานสงเคราะห์เด็ก หญิงกำพร้าและยากจน หมู่บ้านรัตนชาติ วัดสระ- แก้ว ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จะทำให้ปัญหาการระบาดของโรคเหาลดลง และ ในที่สุดปัญหาก็ก็น่าจะหมดสิ้นไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีนโยบายให้ จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา โดยยึด หลักศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ อย่างชัดแจ้งและปฏิบัติให้เป็นล่ำเป็นสัน

2. ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา น่าจะนำ
โปรแกรมการสอนตามแนวพุทธศาสตร์ร่วมสอน
ในวิชาอื่น ๆ นอกจากวิชาสุขศึกษา

3. โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล น่าจะนำ
โปรแกรมการสอนตามแนวพุทธศาสตร์ไปสอนผู้

ป่วยที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ โรค
ความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวานหรือผู้ป่วยที่
สิ้นหวังในชีวิต ได้แก่ ผู้ป่วยโรคมะเร็ง ผู้ป่วยโรค
เอดส์ และผู้ป่วยที่พิการทางกาย เป็นต้น

บรรณานุกรม

ธวัช นวลนิล. **ประสิทธิภาพการสอนสุขศึกษาเรื่องโรคพยาธิปากขอในนักเรียนระดับประถมศึกษา
โดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา กับวิธีสอนแบบปกติ.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย 2529, 128 หน้า.

นิตยา เพ็ญศิริรักษา. **ประสิทธิภาพของการจัดโปรแกรมสุขศึกษาสำหรับผู้ป่วยโรคท่อน้ำทรวงอกเชื้ออหิว
ตักผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและโรงพยาบาลรามธิบดี** วิทยานิพนธ์ ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
2529, 140 หน้า.

โรจน์ สุวรรณสุทธิ. **สมาธิช่วยในการศึกษาเพียงใด.** รายงานการประชุมสัมมนาวิชาการของพุทธสมาคม
แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
รวบรวม โรงพิมพ์ราชบัณฑิต กรุงเทพมหานคร 2516.

วิรัช ทัทมาลัย. **การศึกษาปัญหาเท้าในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ศึกษาในเขตอับศัตถ์ของ
โรงพยาบาลอุ้มของ อ.อุ้มของ จ.อุพษธรณบุรี** ภาคนิพนธ์ ปริญญาสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต
คณะสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล 2531, 72 หน้า.

สาโรช บัวศรี. **"ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ : แนวโน้มใหม่ของการศึกษาไทย"** ศึกษาศาสตร์ตาม
แนวพุทธศาสตร์, ผลการประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย
สำนักงานเลขาธิการ กุรุสภา และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2528, 223 หน้า.

อรอนงค์ สุวรรณกุล. **การศึกษามอสัมพันธ์ของงานเขียนการสอนพุทธศาสนาตามเนื้อหาของหลัก
สุทธ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเปรียบเทียบแบบใช้ชุดการสอนกับการสอน
กับไม่ใช้ชุดการสอน** ปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2528, 178 หน้า.

Becker Marshall H., Drachman Robert H., and Kirscht John P. "A New Approach to Explaining Sick
Role behavior in Low - Income Populations" *American Journal of Public Health*, vol. 64,
No.3 (March, 1974), p.205 - 216.